

DDT
EFECTES ESPECIALS

FICCIONS ORIGINALS

**Del 25 de setembre
al 23 de novembre de 2008**

Sala d'Exposicions Ca n'Ametller
Plaça de Catalunya, 25
Molins de Rei

AJUNTAMENT DE MOLINS DE REI

Alcalde

IVAN ARCAS I BLANCH

Regidor de Cultura

JORDI ROMEU I NICOLAU

DDT FICCIONS ORIGINALS

EFFECTES ESPECIALS

EXPOSICIÓ

Comissari
ALBERT GALERA

Textos de MONTSE RIBÉ, DAVID MARTÍ I ALBERT GALERA,
amb la col·laboració de RAFAEL DALMAU

Disseny d'interiorisme
JOSEP M. MARGARIT I CASAS

Disseny gràfic
JOSEP LLUÍS LARA VÁZQUEZ

Videomuntatge
QUIM CRUSELLAS

Projeccions
PERE VILA

Assegurances
NOU TRES CORREDORIA D'ASSEGURANCES SL
ALLIANZ SA, CIA SEGUROS Y REASEGUROS

CATÀLEG

Coordinació
ALBERT GALERA

Disseny gràfic i maquetació
JOSEP LLUÍS LARA VÁZQUEZ _ MONOGRÀFIC

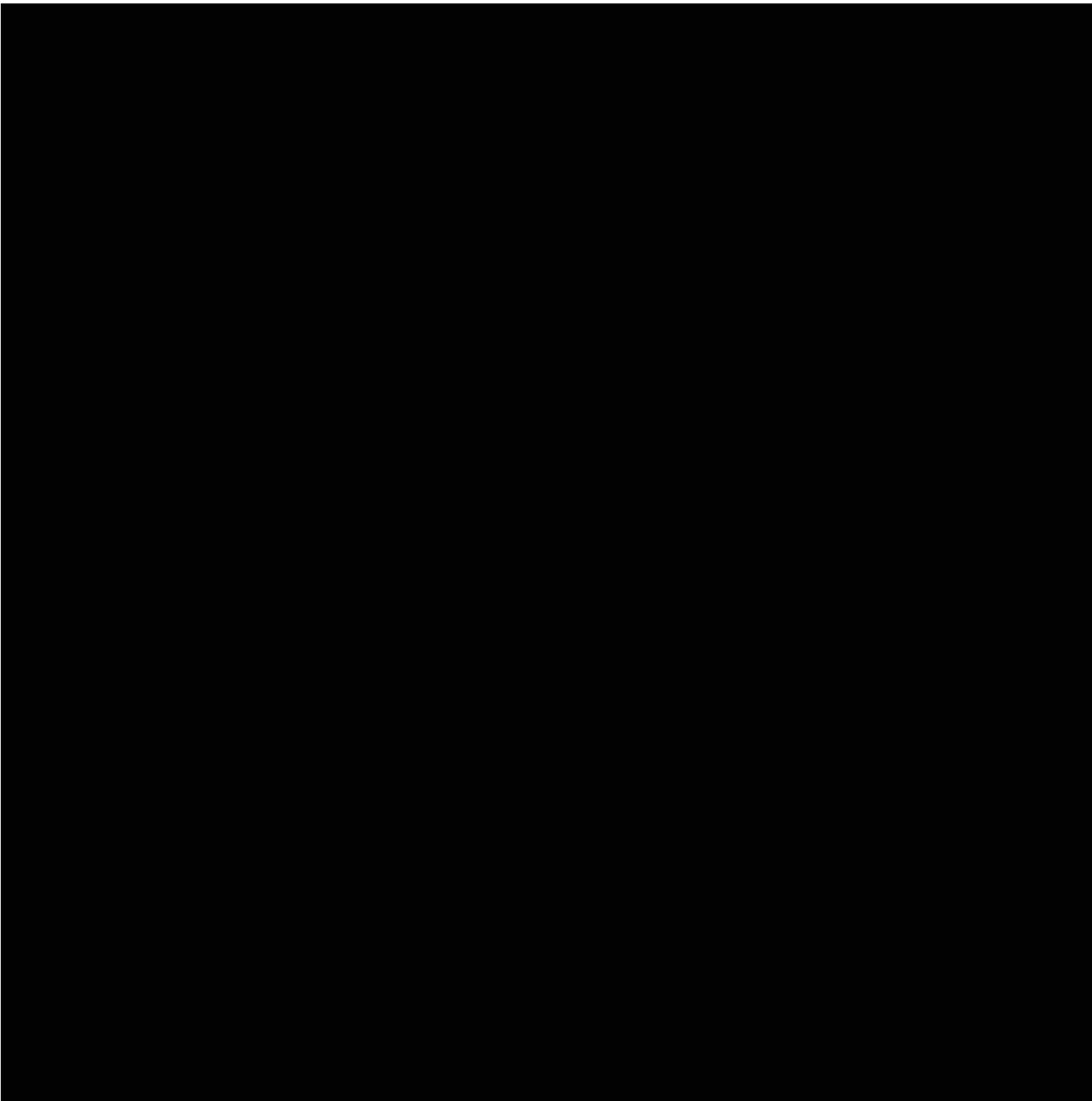
Correcció de textos i traducció
MARTA ESPONA I BURGÚES

Fotomecànica i impressió
.....

Crèdits fotogràfics
XAVI GÓMEZ ROIG
Arxiu de DDT, Efectos Especiales

© dels textos, els autors
© de les fotografies, els autors
© 2008, Ajuntament de Molins de Rei

ISBN:
DL:

ÍNDEX

5

Presentacions

L'EXPOSICIÓ

Introducció

El món imaginari dels infants

Realitat o ficció?

La venjança de les víctimes

El mal

Publicitat

Les pel·lícules de l'exposició

Aproximació a l'empresa

Qui són? La trajectòria professional

Agraïments

Ivan Arcas i Blanch
L'alcalde

El catàleg que tinc el plaer de presentar-vos presenta la feina de dos artistes que el febrer de l'any 2007 ens van demostrar que la tenacitat, la il·lusió i la feina ben feta fan possible treballar amb els més grans i, fins i tot, competir amb ells. Els que saben de cinema a la vila ja ens avançaven dies abans el que els mitjans de comunicació ens van confirmar: que la molinenca Montse Ribé i en David Martí havien guanyat l'Oscar. No cal dir que la gent de Molins de Rei ens sentírem especialment feliços i orgullosos pel reconeixement a la feina d'una parella que, amb el nom de guerra de DDT Efectos Especiales, fa anys que són al primer nivell del seu món, on han recollit premis Goya i treballat amb personatges tan importants com Guillermo del Toro, Amenábar, Menem o Almodóvar.

Sense cap mena de dubte, *El laberinto del fauno* va significar un nou impuls en la seva trajectòria professional, però cal recordar que darrere d'aquest èxit s'amaguen anys de molta feina, de feina ben feta, d'estudi, d'investigació i d'elaboració de propostes que, tal com observareu en el marc d'aquesta publicació, van des del cinema fins al món de la publicitat, algunes de les quals són certament impactants.

I, a més, puc testimoniar que conèixer personalment aquests dos artistes és un plaer, com també veure com treballen en el seu taller, ple de caps, braços, monstres i premis. Uns premis que comparteixen taula o coincideixen amb infinitat de maquetes i figures que esdevenen el fruit de la seva vàlua i professionalitat. Uns premis que són els més importants que es poden rebre en el seu camp creatiu. A més, són tan bons en la seva feina com propers i afables. Quan fa uns mesos una expedició de molinencs i molinenques ens vàrem endinsar en el seu regne de fantasia i imaginació amb l'objectiu de demanar-los col·laboració en l'exposició i el catàleg que avui ja són una realitat, es van oferir immediatament a participar-hi, tant fent la cessió temporal de l'obra que esdevé el nucli central d'aquesta exposició com directament en la seva documentació.

Per aquesta raó vull agrair, com a alcalde i molinenc, al David i a la Montse la seva generositat. També vull felicitar la feina feta per l'Albert Galera, com a coordinador de l'exposició i del catàleg; al Josep Maria Margarit, que ha dissenyat l'espai físic de l'exposició, i al Josep Lluís Lara, que ha fet realitat aquest catàleg. També cal recordar l'important paper que la gent del Cine Club ha tingut des del primer moment en la promoció i definició d'aquest projecte.

Vull remarcar el meu agraïment al suport del Departament de Cultura de la Generalitat i a les entitats privades que generosament han esdevingut mecenes d'aquest projecte. Sense les seves aportacions i col·laboració, aquesta mostra no hauria estat possible.

Per finalitzar aquesta presentació, us animo a visitar-la i que la feu conèixer. Crec sincerament que val la pena gaudir de la feina d'aquests dos creadors, que amb els seus indubtables valors professionals i artístics ens apropen a un món de fantasia i imaginació: el del cinema.

Jordi Romeu i Nicolau
Regidor de Cultura

DDT: LA MÀGIA I LA PASSIÓ PEL CINEMA

Teniu a les vostres mans el catàleg d'una exposició única i irrepètible. És el catàleg de l'enginy, de la imaginació, dels somnis. Somnis fets realitats a partir del treball incansable dels amics de DDT, de la Montse i el David i el seu equip de col·laboradors, però també de tota la gent de Molins de Rei que ha fet possible aquesta exposició. Una exposició necessària i obligada que va començar a gestar-se la mateixa nit de l'atorgament de l'Oscar de Hollywood al millor maquillatge a DDT, per la pel·lícula *El laberinto del fauno*, de Guillermo del Toro.

No solament va ser la gent del cinema de la nostra vila, que en són molts, els qui van sentir i compartir la gran alegria de la Montse Ribé i del David Martí per la concessió d'aquell guardó, sens dubte el més important del sector cinematogràfic. Molts molinencs i molinenques vam sentir-nos orgullosos pel reconeixement de

l'Acadèmia de Hollywood al treball i la feina ben feta de la gent de DDT. Un treball que ja havia recollit importants premis tant a l'Estat espanyol com a Mèxic i que n'ha seguit rebent amb posterioritat. Amb una trajectòria tan brillant i reconeguda, només havíem de trobar el moment i els recursos per fer possible la més gran exposició sobre el conjunt de l'obra de DDT. I havia de ser a Molins de Rei, a la vila de la Montse, perquè volíem que fos a Molins de Rei, a casa seva.

I gràcies a l'esforç de molta gent, al suport dels patrocinadors i de la Conselleria de Cultura de la Generalitat de Catalunya, des de la Regidoria de Cultura i del conjunt de l'Ajuntament de Molins de Rei hem pogut fer possible aquest vell somni: oferir-vos en aquesta exposició i en el catàleg el conjunt més significatiu de l'obra de DDT.

Una exposició el comissari de la qual, l'Albert Galera, ha organitzat en sis espais que ens permeten conèixer millor l'ampli ventall dels productes de la factoria DDT, amb tots els seus matisos, les seves tècniques i, gairebé, els seus secrets. A més, també està ordenada pel que podríem anomenar àmbits temàtics dels mateixos éssers o personatges exposats d'acord amb el seu paper dins les diferents pel·lícules en què participen. Finalment, tenim un espai reservat a la publicitat, un sector complementari al cinema dins l'activitat de DDT i que, sens dubte, també ens resultarà apassionant.

I aquesta és la qüestió: la passió dels amics de DDT per la seva feina. La passió de la creació. La passió pel cinema i la seva màgia. Aquestes i moltes d'altres són les passions que hem volgut transmetre amb aquesta exposició i que esperem que reculli amb prou fidelitat aquest catàleg.

Rafael Dalmau

Crític i programador cinematogràfic, col·laborador de l'exposició

EL MÓN IRREAL DELS SOMNIS

Somniar és una de les poques coses que els humans podem fer sense haver de pagar. Per a tot cinèfil, reviure el món de les pel·lícules en el món real és un dels seus millors somnis.

Tenir una cita amb un gran director de cinema com Billy Wilder fou, a més del fet de conèixer-lo personalment, una fita difícilment igualable. Fer-se amic d'un altre gran realitzador com Elia Kazan, encara omple més personalment. Tots dos són grans personalitats que han contribuït a formar-nos com a persones amb les seves pel·lícules. El seu univers és real com la vida mateixa, tot i que es tracti de persones que no han existit.

Aixó és el que passa al mateix instant quan un s'endinsa en el món de DDT. El taller que aquesta empresa té al districte 22@ de Barcelona és una invitació a traslladar-se a un altre món, un lloc irreal, obscur i màgic, on podem trobar de tot: animals, persones, més ben dit, pseudopersones, bitxos, monstres... éssers que pertanyen a un altre món, els dels somnis.

Quina diferència hi ha entre Billy Wilder, Elia Kazan i els creadors de DDT, Montse Ribé i David Martí? Tots quatre utilitzen les vides dels altres per fer-nos veure les nostres pors interiors. Si Elia Kazan veu la vida pel costat més dramàtic i per la dificultat de les relacions humanes, Billy Wilder ho fa pel costat amable i simpàtic, i tant la Montse Ribé com en David Martí ho fan pel costat fantàstic i oníric.

El orfanato, de J.A. Bayona; *El laberinto del fauno* i *Hellboy*, ambdues de Guillermo del Toro; *La comunidad*, d'Alex de la Iglesia; *Hable con ella*, de Pedro Almodóvar; *Romasanta* i *El segundo nombre*, ambdues de Paco Plaza, o *Lucía y el sexo*, de Julio Medem, entre moltes d'altres, conformen un món estrany i al·lucinant.

I entre cadàvers putrefactes, fetus deformats dins de pots de vidre i innombrables bitxos d'animals desconeguts, hi trobem els dos premis Oscar aconseguits per *El laberinto del fauno*, amb la seva brillantor daurada, que es distingeix entre tanta obscuritat deformada i cremada. Un guardó més que merescut per a una gent del nostre país que se'n mereix encara més.

Albert Galera
Comissari

LA CONSECUCIÓ D'UN SOMNI

Mai oblidaré aquella nit màgica del novembre del 2006, la de la celebració del sopar amb tots els components del jurat del Festival de Cinema de Terror de Molins de Rei. Com a coordinador de l'esmentat jurat, em vaig sentir molt orgullós de reunir en una mateixa edició grans savis i estudiosos del cinema, com el meu gran amic Rafael Dalmau i l'insigne Fausto Fernández, l'actor Roger Pera, el jove realitzador Juan Diego Pimentel, el gran cinèfil i bon amic Joan Domènech, i, completant una colla fantàstica i apassionada per l'art cinematogràfic, la Montse Ribé.

Malgrat que coneixia la seva tasca essencial, també haig de reconèixer que desconeixia l'ampli ventall d'especialitats que dominava, però és que aleshores tots estàvem enlluernats per la impressionant obra creada a partir de la pel·lícula *El laberinto del fauno*. Durant aquell sopar, a més de debatre i debatre al voltant dels curtmetratges finalistes, d'entre els quals havien de sortir els tradicionals guanyadors, cap dels qui ens trobàvem reunits en aquella vetllada no podia deixar de preguntar a la Montse aspectes tècnics, curiositats i secrets sobre un treball que teníem molt recent i que ens havia causat una gran admiració.

Per aquella època, encara mancaven més de tres mesos per a la celebració de la gran cita cinematogràfica anual: els premis Oscar; no obstant això, entre bromes i l'optimisme col·lectiu que acostuma a comportar la celebració d'un bon àpat, no podíem deixar d'especular i animar la Montse tot contagiant-li una estranya sensació que alguna cosa gran estava a punt d'arribar, que el seu talent no podia passar desapercebut i, qui sap, potser la totpoderosa maquinària industrial hollywoodiana es rendiria als seus peus. "T'ho imagines?", "Com et sentiries?" i altres bestieses similars són les que no deixava d'escoltar una Montse que devia pensar que s'havia envoltat d'una colla d'exaltats que s'havien pres alguna substància al·lucinògena. Poc després, el nostre entusiasme i persistència van acabar adquirint unes fantàstiques gotes d'extrema realitat quan el 25 de febrer de 2007, tots plegats ens despertàvem del somni amb la millor sorpresa possible: la Montse i en David ja tenien el seu merescut Oscar.

Per a mi, aquest ha estat un període de descobriment. Juntament amb els visionaris i resolutius Josep Maria Margarit i Josep Lluís Lara, he après les tècniques, l'habilitat, els detalls, l'efectivitat i la increïble capacitat de transformació que la Montse, en David i tot el seu apassionat equip creen dia a dia, pel·lícula rere pel·lícula. La meva experiència durant aquesta època m'ha permès descobrir un altre món, una altra forma d'entendre el cinema des de les seves mateixes entranyes, fins a arribar a merèixer-me el més gran respecte.

Doncs bé, per a mi és tot un honor poder presentar l'obra d'aquests màgics artesans, una gran fàbrica de somnis (o malsons) que durant dos mesos es trasllada a Molins de Rei, on podreu descobrir un talent sense límits gràcies al qual gairebé tot és possible. Benvinguts a l'art DDT!

L'EXPOSICIÓ

INTRODUCCIÓ

La seva és una feina artesanal que requereix coneixements, paciència, habilitat i molta passió. Uns trets diferencials que són els que caracteritzen l'obra de l'empresa encapçalada per la Montse Ribé i en David Martí, una autèntica fàbrica de creació de somnis i malsons que es coneix amb el nom de DDT Efectos Especiales. La seva tasca dóna com a resultat fastuosos exercicis on el maquillatge facial, les pròtesis o les rèpliques de cossos esdevenen magnífics espectacles visuals que enlluernen una pel·lícula determinada, però en altres ocasions, la seva feina passa més desapercebuda, malgrat la meticulositat de la creació o el detall de la seva forma. De la mateixa forma, la grandiloqüència d'algunes produccions cinematogràfiques contrasten amb pel·lícules més petites que s'estrenen sense provocar gaire enrenou. L'obra de DDT Efectos Especiales està deixant l'empremta per ambdues formes de veure i entendre el cinema: les superproduccions o títols de gran ambició comercial es relacionen excel·lentment amb aquelles petites produccions que busquen el seu espai enmig de l'allau de cinema de tota mena.

El cinema és el gran tret distintiu de l'empresa, però cal aturar-se en el seu vessant de publicitat per a la televisió, on es pot comprovar la llavor del seu estil i on la capacitat de resolució imaginativa queda plasmada en un prodigi d'artesanía que permet crear entranyables criatures extraterrestres amb molt de ritme o encantadors ratolins que només poden moure's amb l'ajut d'unes croses.

Admiradors i dignes successors de l'obra inspiradora dels tres grans mestres en la matèria com són Rick Baker (*Star Wars, Un hombre lobo americano en Londres, Ed Wood...*), Carlo Rambaldi (*Alien, E.T., Dune...*) o el recentment desaparegut Stan Winston (*La cosa, Aliens, Eduardo Manostijeras...*), l'art DDT tot just s'inicia i encara hi ha una llarga trajectòria per endavant per crear escola i continuar fent història.

Al llarg de la seva història, el cinema s'ha caracteritzat per oferir al món obres sorgides d'estretes col·laboracions entre realitzadors i els seus fidels còmplices, ja siguin actors, guionistes, compositors, muntadors... DDT Efectos Especiales pot presumir d'una estreta i fructífera col·laboració amb un director tot terreny: el mexicà Guillermo del Toro. El cinema de Guillermo del Toro serveix a la perfecció per al magnífic treball que hem pogut gaudir fins ara de la gent de DDT Efectos Especiales. El món fantàstic del cineasta mexicà és oníric, molt imaginatiu i terrible. El dolor dels personatges també és el nostre. El surrealisme de l'obra de DDT Efectos Especiales encaixa a la perfecció amb el món del cineasta mexicà; semblen fets l'un per l'altre. *El espinazo del diablo, Hellboy* i *Hellboy II*, i, sobretot, *El laberinto del fauno*, són pel·lícules clau dins l'univers DDT, obres on aquests brillants escultors cinematogràfics han pogut lluir tota la seva capacitat creativa al servei d'unes històries i uns personatges impossibles d'imaginar sense la

seva marca. El reconeixement del somiat premi Oscar al millor maquillatge obtingut per la poesia plàstica d'*El laberinto del fauno* no va fer sinó obrir els ulls als espectadors d'arreu del planeta que encara no coneixien de l'existència d'aquests "monstres" que en plena era digital continuen defensant els seus ideals artesans i reivindiquen una tècnica que dominen com ningú. Benvinguts a un món màgic farcit de ficcions originals.

Els materials acrílics i les escumes de làtex són una constant en l'obra de DDT Efectos Especiales, uns recursos que esdevenen necessitats a l'hora de crear la seva particular forma d'entendre l'art imaginari del cinema i els seus creadors. L'afable dimoni jove de *Hellboy II: el ejército dorado*, el seu irresistible encant roig i el detall del seu rostre i extremitats suposen tota una declaració de principis. L'heroi vermell és una bona forma per començar a comprendre l'elaborada tasca d'aquests gegants artesans, i més si tenim en compte la identitat de la improvisada actriu que s'amaga sota l'atractiva resina de polièster.

YOUNG HELLBOY

Pel·lícula

Hellboy II: el ejército dorado, de Guillermo del Toro (2008)

Protagonista de l'inici del segon capítol de l'heroi creat per Mike Mignola. Hellboy és un dimoni de bon cor arribat a la Terra des d'una altra dimensió, segons la invocació nazi. La formació que rep per part de Trevor Bruttonholm (John Hurt) esdevé fonamental per transformar-se en tot un heroi.

Material: resina de polièster tenyida, postís de pèl natural i dents i ulls de resina acrílica

A més del seu gran talent com a tècnica especialitzada, la Montse Ribé també demostra dots interpretatives en transformar-se en un adolescent Hellboy i protagonitzar tot un senyor tête à tête amb un mite com és l'actor britànic John Hurt.

EL MÓN IMAGINARI DELS INFANTS

21

“Els infants d’avui saben tantes coses que ben aviat deixen de creure en les fades i cada vegada que un infant diu «No crec en les fades», alguna fada cau morta.” (Peter Pan)

La imaginació dels infants és una font inesgotable de creació, de somnis onírics, que els permet fugir d’una realitat que, en diverses ocasions, es mostra com el pitjor dels malsons. L’habilitat per imaginar mons paral·lels esdevé un bàlsam redemptor per a Ofelia (Ivana Baquero), una nena que per combatre el terror de conviure amb l’horror de la guerra crea tot un món imaginari poblat d’éssers fantàstics en el qual no hi té cabuda el monstre real que l’envolta. Ramón (Fernando Ramallo) se serveix de la seva imaginació per crear un univers propi dominat per una singular galeria de personals herois del còmic.

COR DE RESINA

Pel·lícula

El corazón del guerrero, de Daniel Monzón (2000)

Material: resina de polièster transparent tenyida amb anilines de colors groc i vermell. Inclou una bombeta interior per fer llum.

Aquest cor s'encenia just quan el personatge interpretat per Joel Joan el separava de la mòmia. La lluminositat no era un efecte digital. El cor contenia una bombeta molt potent que no podia estar gaire temps encesa a causa de la calor que desprenia.

RATA MUTANT

Pel·lícula

El corazón del guerrero, de Daniel Monzón (2000)

Material: silicona translúcida amb làtex tenyit de negre i cremat per sobre, per fer l'efecte de cremades. A més, un grapat de pèls.

La particular rialla del mateix director, Daniel Monzón, va ser utilitzada com el so desgavellat que desprenia aquesta particular criatura mutant.

CAP DEL FAUNE

Pel·lícula

El laberinto del fauno,
de Guillermo del Toro (2006)

Ofelia (Ivana Baquero) coneix aquest ésser mitològic, de qui mai acaba de confiar a causa de la seva dualitat.

Material: cap d'escuma de làtex pintada amb acrílics. Ulls de resina acrílica tenyida i transparent. Iris pintat amb acrílics. Banyes de resina epoxí i fibra de carboni, pintades amb acrílics. Pèl natural.

L'aplicació del maquillatge del faune tenia dues parts: el cap i el cos. Per al cap mecànic es necessitaven unes dues hores; per al cos se'n necessitaven dues més. Van caldre tres persones per posar el cap i cinc més pel que fa al cos. Els mecanismes (servomotors) que movien els ulls, el nas i les orelles els portava amagats a les banyes. Les bateries anaven situades a l'esquena sota la roba. Doug Jones, l'actor que va donar vida al faune, només podia veure a través dels llagrimalls i tampoc no podia sentir gaire bé perquè duia les bateries al cap. Doug va realitzar un treball esplèndid, gairebé màgic.

TORS DEL FAUNE

Pel·lícula

El laberinto del fauno, de Guillermo del Toro (2006)

Material: espuma de làtex pintada amb acrílics

El cos estava dividit en diverses parts: les cames, el tors, la *torerilla* i les mans. La *torerilla* era la darrera part del cos que es col·locava, abans que se li possessin les mans.

MANDRÀGORA

Pel·lícula

El laberinto del fauno, de Guillermo del Toro (2006)

El faune dóna instruccions a Ofelia perquè posi la mandràgora sota el llit de la seva mare, en un recipient amb llet fresca diària, i li doni de beure dues gotes de sang. Aquesta planta s'ha convertit en una de les perles de l'empresa, però no és una planta qualsevol: és la màgica mandràgora d'*El laberinto del fauno*, una peça d'escuma de làtex que gràcies als seus elaborats mecanismes aconseguia fer ús d'una vida pròpia que encara continua sorprenent per la seva capacitat de fascinació.

Material: escuma de làtex pintada amb acrílics. Plat de resina de poliuretà. Mecanismes de servosistema amb radiocontrol.

Es van crear dos tipus de mandràgora: la mecànica i la de prop, que no tenia mecanismes. De la mecànica se'n varen haver de fer dues còpies, ja que una d'elles era per cremar a l'escena de la xemeneia, quan el personatge interpretat per Sergi López tira la mandràgora al foc. En aquell moment, no se sabia quantes preses es podrien rodar, ja que el foc podia cremar els cables dels mecanismes i la mandràgora potser deixaria de funcionar a la primera. Però, per a sorpresa de l'equip de DDT, va aguantar moltes preses! També es varen construir dues versions més de la mandràgora en un segon estat, més grossa, després que absorbís el dolor de la mare, però no es van utilitzar mai.

ELEMENTS DEL FAUNE: DAGA, CLAU, BOSSA I CAPSA PORTAFADES

Pel·lícula

El laberinto del fauno, de Guillermo del Toro (2006)

Daga. Ofelia troba la daga després d'endevinar el lloc on s'amaga: en els dominis del tenebrós home pàl·lid.

Material: fulla metàl·lica, mànec de resina de poliuretà amb càrrega metàl·lica i un bany d'imitació de llautó

Clau. Per fer-se amb la clau, Ofelia ha de passar per un autèntic calvari i introduir-se a l'interior d'un arbre immens, on viu una granota gegant que haurà d'escopir la clau.

Material: resina de poliuretà amb bany d'or vell als extrems i amb la part de fusta pintada amb acrílics

Bossa del faune.

Material: cuir

Capsa portafades. El faune li fa lliurament de la capsa perquè estigui oberta quan hagi arribat fins a l'home pàl·lid. Les fades la guiaran en aquest propòsit.

Material: resina de poliuretà pintada amb acrílics

Tots aquests materials es varen dissenyar per donar més riquesa i humanitat al personatge.

"Tots els infants responen a alguna imatge, a algun personatge de conte, i jo sentia que els monstres eren bàsicament mal interpretats, tenien una ànima molt més sensible que els personatges humans que els envoltaven." (Tim Burton)

REALITAT O FICCIÓ?

Què s'amaga al darrere del cos d'un llop? És cert el mite de l'home llop? La licantropia permet jugar amb la dualitat realitat o ficció. El cinema sempre ens adverteix que els animals utilitzats no han patit cap mena de maltractament, però no hi ha res millor que la creació d'una rèplica animal, com un pobre primat víctima de l'ambició humana. Les pròtesis poden evitar que una actriu s'hagi de quedar embarassada per "exigències del guió" i així es pot disfressar la ficció de realitat, tal com ho mostra la singular panxa falsa de Clara Segura. I després de l'embaràs, la ficció continua actuant de realitat quan neix la criatura: el **fictici de nadó** n'és una bona mostra; pel camí, es poden conservar fetus en pots. Les rèpliques de cossos i les pròtesis facials incrementen el grau de perfecció obtinguda i provoquen el dubte: realitat o ficció?

Pel·lícula

Romasanta, de Paco Plaza (2004)

Popularment conegut com "l'home llop d'Allariz", Manuel Blanco Romasanta va ser un personatge real, un venedor ambulat jutjat a la Galícia de 1852 per l'assassinat de quinze persones. Romasanta no és humà, és un llop. Es converteix en home per seguir i matar les seves víctimes.

Material: silicona translúcida amb un nucli interior de fibra articulada. Membrana de làtex enganxada per tot el cos. Mecanismes via cable i manuals per moure les cames. Respiració.

Aquest **animatrònic** es va rodar en un decorat elevat, ja que l'equip de DDT havia de manipular-lo des de baix. En total eren set persones, perquè s'havien de moure cames, fer el moviment de respiració i injectar uns líquids foscos i aire a través d'uns tubs que eren els encarregats de separar la membrana que el llop tenia enganxada al cos. Tots aquests efectes servien per fer una part de la transformació.

PRIMAT AMB BOLQUERS

Pel·lícula

Somme, d'Isidro Ortiz (2005)

Un experiment humà que té com a objectiu trobar la forma de transmetre informació entre ordinadors i el cervell humà durant el període de son, utilitza aquest pobre primat com a conillet d'índies.

Material: cos d'escuma de làtex, cap de silicona translúcida amb interior de fibra de vidre i mecanismes amb servomotors. Pintat amb acrílics. Ulls de dents de resina acrílica. Pèl sintètic amb barreja de iac natural.

Es va utilitzar aquest ximpanzé en una seqüència en què el primat havia de patir un atac i morir. Era impossible de mantenir el veritable ximpanzé a la llitera ni tan sols dos segons. Es van necessitar tres titellaires (*puppeteers*) utilitzant els radiocontrols del cap (ulls, parpelles, celles, boca i llavis) i tres operaris més per al cos, els braços i les cames.

PRÒTESI D'EMBARÀS

Pel·lícula

Mar adentro, d'Alejandro Amenábar (2004)

La fictícia advocada de Ramón Sampedro, Gené Gordo, interpretada per l'actriu catalana Clara Segura, lluïa un magnífic embaràs a la famosa i premiada pel·lícula d'Alejandro Amenábar. La creació consistia en aquesta voluptuosa pròtesi de la seva panxa.

Material: silicó translúcid pintada amb acrílics. Nucli interior d'escuma de poliuretà. Licra de reforç amb claudàtors per cordar la panxa.

En un cas així, és important que l'actriu aporti un seguit de moviments que facin creïble l'efecte. Clara Segura ho va brodar a la perfecció. L'efecte de pròtesis realistes és dels més complicats.

CADÀVER D'UN HOME EMPALAT

Pel·lícula

El segundo nombre, de Paco Plaza (2002)

Es tracta del cos de Theodore Joseph Logan, trobat agenollat en un abocador amb el pit travessat per un pal que entra per la vèrtebra 16 i surt per sota de l'estèrnum. Les cames estaven subjectes al terra amb dues estagues clavades en els músculs femorals. Les mans, les tenia en posició de resar, lligades amb filferro d'espina. Tot indica que es tractava d'un crim ritual, un culte satànic.

Material: cos de silicona translúcida amb interior d'escuma de poliuretà, pintada amb acrílics. Ulls i dents de resina acrílica.

Aquest cos empalat va ser trobat per la policia en un abocador, ple de rates que estaven devorant el cadàver. En realitat, les rates eren molt simpàtiques: eren de laboratori, estaven tenyides de marró i el que menjaven amb avidesa era melmelada de gerds.

FICTICI DE NADÓ

Pel·lícula

El segundo nombre, de Paco Plaza (2002)

El fill de Chrysteen (Trae Houlihan) és el nadó que Daniella (Erica Prior) està disposada a salvar en el tram final de la pel·lícula *El segundo nombre*, abans que se n'iniciï el sacrifici. Ho aconseguirà?

Material: silicona massissa translúcida pintada amb acrílics. Pèl sintètic.

Aquest fictici de nadó es va crear inicialment per a la pel·lícula *El segundo nombre*, de Paco Plaza. Però més tard ha estat requerit en més produccions i anuncis. Es podria dir que és un nadó especialista, ja que sovint s'utilitza en escenes d'acció o que puguin ser perilloses per a un nadó real, com és el cas de *Hellboy II: el ejército dorado*, amb l'actor Ron Perlman, que el porta fins a la part més alta d'un edifici mentre intenta fugir d'un ésser malvat.

Normalment, quan DDT crea una rèplica de persona, el primer que fan és treure un motlle de la persona. En aquest cas, com que no es pot fer un motlle a un nadó, es va haver de fer una escultura completa a partir de fotografies i mides diverses.

FETUS EN POTS

Pel·lícula

El espinazo del diablo, de Guillermo del Toro (2001)

Segons explica Casares (Federico Luppi) en un moment del film, la llegenda diu que l'espina bífida del diable la pateixen aquells nens que mai haurien d'haver nascut, els nens de ningú. El líquid que flota s'anomena "aigua dels llimbs", un líquid que antigament es feia amb espècies vàries. El resultat és un rom molt ranci. Casares el ven al poble i els diners són per a les despeses de l'orfenat. Al poble diuen que ajuda a curar la ceguesa, les malalties del ronyó i la impotència sexual.

Material: silicona translúcida

Malgrat que aquests fetus es van fer expressament per a la pel·lícula *El espinazo del diablo*, són una constant, un clàssic en les pel·lícules de Guillermo del Toro. L'ambre –fetus, insectes, rosques i engranatges– són coses posades en pots amb líquid de color ambre. El fetus d'*El espinazo del diablo* també ha fet el seu particular *cameo* en el passadís de les rareses a *Hellboy* i *Hellboy II: el ejército dorado*, de Guillermo del Toro.

PRÒTESI BENIGNA

Pel·lícula

El orfanato, de Joan Antoni Bayona (2007)

Benigna Escobedo (Montserrat Carulla) es fa passar per assistenta social i vetlla per Simón, el fill de Laura. Benigna mor víctima d'un esgarrifós atropellament que la deixa amb la cara desfigurada.

Material: silicona especial per a la pell muntada sobre una cara de resina de polièster

Aquest efecte és una barreja, ja que hi havia parts pintades amb croms perquè després fossin esborrades digitalment i s'hi poguessin afegir la llengua i altres elements. És un maquillatge de darrera generació, una barreja entre un element físic (pròtesi) i una altra part digital. Per a Montserrat Carulla va ser tota una experiència portar aquesta pròtesi i també un misteri imaginar com quedaria el maquillatge, dubte que no va aclarir fins que no en va veure el resultat final a la pantalla.

PRÒTESI DE TOMÁS

Pel·lícula

El orfanato, de Joan Antoni Bayona (2007)

Anys enrere, Benigna va tenir un fill que va néixer amb malformacions, Tomás.

Material: silicona especial per a la pell muntada sobre una cara de resina

L'aspecte més difícil d'aquest maquillatge va ser que l'aplicació no era sobre un adult, sinó sobre un nen de vuit anys. Óscar Casas es va portar tremendament bé, ja que portar un maquillatge d'aquest tipus no és fàcil ni còmode, ni tan sols per a un adult.

SAC PER AL CAP DE TOMÁS

Pel·lícula

El orfanato, de Joan Antoni Bayona (2007)

Aquest particular sac que es posa al cap serveix per amagar la desfigurada cara de Tomás.

Material: roba de pijama antic, feltre i botons

El sac és un exemple del que es coneix com **prop** o *atrezzo*. No són maquillatges ni rèpliques, són objectes que a vegades no es troben i s'han de dissenyar i fabricar.

CAMA ORTOPÈDICA

Pel·lícula

El espinazo del diablo, de Guillermo del Toro (2001)

“No m’agrada pensar en aquesta cama. Em fa mal. Hi ha dies que no la suporto, però la necessito per aguantar-me dreta.” (Carmen–Marisa Paredes)

Amb aquesta declaració d’intencions, el personatge esplèndidament interpretat per l’actriu Marisa Paredes justifica l’ús d’aquesta aparatosa cama ortopèdica, que, a més de servir per contrarestar la seva cama mutilada, acaba esdevenint un objecte clau que recobra protagonisme al tram final de la pel·lícula.

Material: resina epoxi i fibra de carboni, cuir per a la cotilla i recobriments de plata i estany per al peu i el genoll

Aquest va ser el primer **prop** que DDT va crear per a Guillermo del Toro. A més a més, també es va fabricar una funda similar per a la cama de Marisa Paredes.

LA VENJANÇA DE LES VÍCTIMES

Víctimes d'un assassinat que tornen convertits en fantasmes per saldar comptes pendents, ja sigui per assegurar-se d'una acusació, per venjar-se dels seus assassins o per un egoisme desmesurat. L'esperit d'una monja que es manifesta a través de la puresa de l'aigua, el d'un nen mort a les mans d'un adult amargat, o el d'un misteriós ésser que es belluga amb uns dolorosos aparells ortopèdics pertorben la tranquil·litat dels humans amb la seva misteriosa presència. És la venjança de les víctimes...

CAP DE LA MONJA

Pel·lícula

La monja, de Luis de la Madrid (2005)

L'actriu i model madrilenya Cristina Piaget va participar en aquesta producció de Fantastic Factory mitjançant una col·laboració especial per donar vida a la monja del títol. Aquí la podem observar abans de convertir-se en el sagnant i venjatiu fantasma. *La monja* és l'opera prima de Luis de la Madrid, a partir d'una història original de Jaume Balagueró.

Material: silicona translúcida pintada amb acrílics

Aquest cap formava part d'un cos sencer que es va utilitzar per a la seqüència en què les nenes de l'orfenat tiraven la monja, un cop morta, a un estany. El cos s'anava submergint a poc a poc.

CAP TALLAT DE SUSAN

Pel·lícula

La monja, de Luis de la Madrid (2005)

Susan (Natalia Dicenta) mor decapitada per culpa de la set de venjança del fantasma de Sor Úrsula. És una escena parcialment sorgida de la improvisació.

Material: silícina translúcida pintada amb acrílics. Ulls i dents de resina acrílica. Pèl sintètic. Les celles estan injertades pèl a pèl.

Aquest cap es va fer per aconseguir l'efecte que al personatge li queia un vidre a sobre i li tallava el cap.

CARA PINTADA DE SANTI

Pel·lícula

El espinazo del diablo,
de Guillermo del Toro (2001)

El nen Santi (Junio Valverde) va ser assassinat per Jacinto (Eduardo Noriega). Amb l'objectiu d'inculpar el seu assassí, es manifesta sota aquesta aparença davant de Carlos (Fernando Tielve).

Material : Rèplica de resina de poliuretà del maquillatge de Santi,
pintada amb acrílics

Aquest personatge és molt especial per a l'equip de DDT, ja que pertany a la primera pel·lícula que van fer amb Guillermo del Toro. És un dels maquillatges que han fet conèixer el nom de DDT fora de l'Estat espanyol i el primer maquillatge protèstic que van crear per a un nen. L'experiència va ser molt bonica, ja que Junio Valverde (Santi, a la pel·lícula) va fer que la feina fos més fàcil gràcies al seu excel·lent comportament mentre suportava les hores de maquillatge i a la il·lusió amb què el portava.

APARELLS ORTOPÈDICS DE NENA

Pel·lícula

Frágiles, de Jaume Balagueró (2005)

Els nens residents a l'hospital infantil de Mercy Falls viuen atemorits per la misteriosa presència de qui anomenen "la nena mecànica", i sobre la qual asseguren que viu en una planta del recinte tancada fa més de quaranta anys. Mandy Phillips (Ivana Baquero) pateix osteogènesi imperfecta, una malaltia genètica molt infreqüent coneguda com "la malaltia dels ossos de vidre", una mutació del teixit ossi que en provoca la pròpia disminució. Els ossos es tornen anormalment fràgils i molt propens a les fractures. Però, qui és realment l'ésser que s'apareix amb aquests aparatosos aparells ortopèdics?

Material: pell i alumini

Jaume Balagueró ja era un vell amic de DDT, però en aquesta pel·lícula van conèixer Ivana Baquero i se li van haver de fer els aparells ortopèdics a mida. Va ser un procés particularment dur, ja que no és fàcil d'adaptar una cosa semirígida a un cos.

CAP DEL VIGILANT

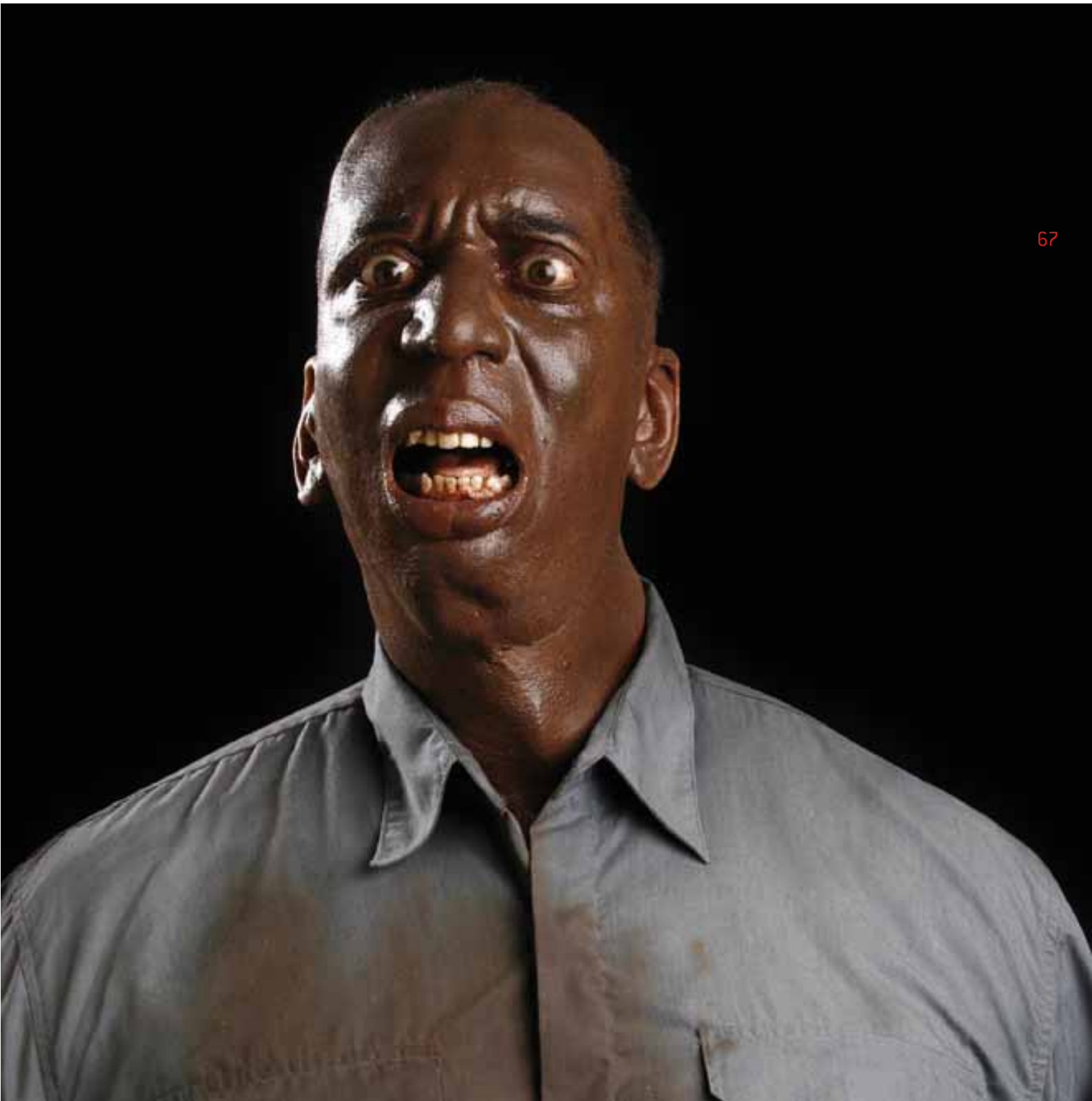
Pel·lícula

Frágiles, de Jaume Balagueró (2005)

Roy (Colin McFarlane) és un dels vigilants del Mercy Falls. Molt sensibilitzat amb els infants malalts del centre, organitza sessions de cinema com a bàlsam per al seu calvari. És una de les víctimes del tenebrós fantasma de la infermera Charlotte (Karmeta Cervera).

Material: silícina translúcida pintada amb acrílics. Ulls i dents de resina acrílica. Pèls injectats un a un.

Aquest cap no solament és un **fictici de l'actor**, sinó que també és un **animatrònic**. El fantasma de la pel·lícula trencava els ossos a les seves víctimes sense tocar-les; aquest cap tenia unes parts mòbils, com el nas i una part del crani, perquè fes l'efecte que estava sent atacat pel fantasma. També es van fabricar una cama i un braç que anaven subjectes a l'actor.

CAP GIRAT

Pel·lícula

Doom, d'Andrzej Bartkowiak (2005)

En una de les escenes més recordades d'aquest film de ciència ficció, basat en un vídeo joc, un dels personatges pateix aquesta macabra conseqüència.

Material: silícina translúcida pintada amb acrílics. Ulls i dents de resina acrílica. Pèls injertats un a un.

Aquest cap formava part d'un cos sencer. Era un personatge a qui mataven trencant-li el coll. El trencament del coll i l'expressió de l'actor són una mica còmiques per tal de restar-li intensitat *gore*, ja que la pel·lícula està basada en el videojoc *Doom*.

MÀ MECÀNICA

Pel·lícula

Hellboy, de Guillermo del Toro (2004)

És un dels grans diferencials del macabre Kroenen. La seva manipulació provoca una sensació entre fascinant i esborronadora.

Material: resina de poliuretà, pintura platejada, envelliment i estructura interior articulada d'acer. Mecanismes mitjançant servosistema de radiocontrol.

És una continuació de la tradició de Guillermo del Toro envers els mecanismes i les rosques.

EL MAL

Són els més odiats de les pel·lícules, els que ens fan passar males estones amb els seus actes mal intencionats, els portadors d'autèntics malsons. Un ogre sorgit del costat més fosc de la ment infantil, devorador d'infants, ésser desfigurat i de presència aterridora; un home pàl·lid amb molts punts en comú amb un altre ésser tenebrós sorgit del nazisme i capaç de les atrocitats més grans... Ells són la maldat en tota la seva essència i, malgrat tot, també són personatges que obren el nostre instint cap a la fascinació: els seus actes, moviments i actituds acaben instal·lant-se en la nostra memòria cinèfila d'una forma permanent.

HOME PÀL·LID

Pel·lícula

El laberinto del fauno, de Guillermo del Toro (2006)

Ogre sense cara i devorador d'infants que viu reclòs en un espai envoltat d'un gran banquet. Ofelia (Ivana Baquero) patirà les conseqüències de la seva gana infantil.

Del Toro reconeix que la pintura *Saturno devorando a su hijo*, fins fa poc atribuïda a Francisco Goya, és una de les principals inspiracions per a la seva creació.

Material: braços i cap de silicona translúcida; tors d'escuma de làtex. Ambdós materials estan pintats amb pintura acrílica.

Aquest ninot es va fer per evitar que l'actor Doug Jones romangués assegut davant d'una immensa xemeneia encesa. Tanmateix, l'actor portava el maquillatge protètic de dotze peces per a la següent escena, quan s'aixecava de la trona. Aquesta aplicació durava sis hores, un altre rècord per a Doug.

“L'home pàl·lid va ser concebut originalment com un home esquelètic amb la pell penjant, però vaig canviar de disseny quan vaig veure el cap que havia esculpit David Martí. Vaig dibuixar un nou rostre sobre l'escultura i li vaig enviar per correu electrònic a en David, tot demanant-li que tragués els trets a la seva bonica escultura. Ell va estar-hi d'acord, tot i que amb grans reserves. Vaig col·locar els ulls a les palmes de l'home pàl·lid, que els mostraria com a plomes d'au real davant de la seva cara. Aquest va ser el naixement d'un monstre més surrealista.” (Guillermo del Toro)

MÀ DE L'HOME PÀL·LID

Pel·lícula

El laberinto del fauno, de Guillermo del Toro (2006)

Les mans de l'home pàl·lid serveixen per introduir-hi els seus propis ulls i així, un cop situades a la cara, poder-hi veure, malgrat que amb força dificultat.

Material: pell d'escuma de làtex, carcassa de fibra de vidre i mecanismes, tot pintat amb pintura acrílica

??

78 COS SENCER DEL CADÀVER DE KROENEN

Pel·lícula

Hellboy, de Guillermo del Toro (2004)

És el cadàver de Karl Ruprecht Kroenen. Nascut a Munic (Alemanya) l'any 1897, és un individu afectat d'un masoquisme compulsiu, més conegut com addicció a l'automutilació. Té les dues parpelles extirpades, a més dels llavis, el superior i l'inferior. Fa molts anys que li va deixar de circular la sang i només en queda pols. És analitzat per Trevor Bruttonholm (John Hurt).

Material: silicó translúcid amb interior d'escuma de poliuretà, pintada amb acrílics. Ulls i dents de resina acrílica.

MÀSCARES DE KROENEN

Pel·lícula

Hellboy, de Guillermo del Toro (2004)

Al llarg del film, el malèvol Kroenen llueix diverses màscares, d'acord amb la situació i l'acte concret. Aquestes dues són les més recordades.

Material: resina epoxi negra, fibra de carboni, resina de poliuretà i peces metàl·liques

Aquestes màscares són part dels afegits que Guillermo del Toro volia donar al personatge d'en Kroenen. Al còmic de Mignola només porta una màscara senzilla, però Guillermo del Toro volia mostrar un personatge molt més complicat i sucós. A la pel·lícula podem veure un ventall de màscares de diversos tipus, inclosa una versió "veneciana" d'allò més terrorífica.

PETO DE KROENEN

Pel·lícula

Hellboy, de Guillermo del Toro (2004)

L'uniforme de Kroenen es completa amb aquest sofisticat peto, especialment utilitari per a les seves males intencions.

Material: resina de polièster amb càrrega platejada i cos de llautó per als mecanismes

Aquest és el peto amb mecanismes interiors, l'**heroi**, que és com s'acostuma a anomenar la peça de **PP** (primer pla), però també es varen fabricar dues mans per a les seqüències de lluita. Una fins i tot es va fabricar amb làtex perquè l'actor (Ron Perlman) no se la pogués clavar en les seqüències més arriscades.

PUBLICITAT

La televisió és una forma de divulgació d'una obra artística molt precisa al servei de l'objectiu de crear interès: des dels cinematogràfics extraterrestres d'una taverna galàctica fins a arribar a les vampíriques màscares d'irresistibles connexions cinèfiles, passant per un aterridor pallasso, uns innocents esquiroles, un hámster o un dinosaure.

NINOT ANIMATRÒNIC

Anunciant

Estrella Damm

L'univers galàctic de la famosa saga de *Star Wars* va inspirar la creació d'uns extraterrestres amb ritme i bevedors de cervesa.

Material: escuma de làtex pintada amb acrílics. Mecanismes via radiocontrol per moure els ulls, les parpelles i les celles. El cos i la boca es movien amb la mà posada dins del ninot i els braços, amb varetes.

ESQUIROL

Anunciant

Pastas Ardilla

Carismàtic esquirol que es presentava per fer honor a l'aliment que representa.

Material: escuma de làtex coberta amb peluix. Pèl pintat posteriorment. Mecanismes via radiocontrol per moure la boca. Els braços i les cames es movien amb varetes.

HÀMSTER AMB CROSSES

Anunciant

Cucal

Desgraciat hámster víctima de la incompetència humana. Sort en té de les croses amb què apareix al final de l'anunci.

Material: escuma de làtex coberta amb peluix. Pèl pintat posteriorment. Mecanismes mitjançant servosistema de radiocontrol per moure la boca i el nas. Els braços i cames es movien amb varetes.

MÀSCARES

Anunciant

Citröen Saxo

En el més pur estil d'una famosa pel·lícula de Robert Rodríguez, el protagonista de l'anunci sabia combatre els vampirs que es presentaven sota aquestes "inofensives" màscares.

Material: pròtesis d'escuma de làtex pintades amb acrílics

LES PEL·LÍCULES DE L'EXPOSICIÓ

***El corazón del guerrero*, de Daniel Monzón (2000)**

El món imaginari dels infants

Antic crític de cinema de la revista *Fotogramas*, el mallorquí Daniel Monzón va debutar com a director de cinema amb aquest divertiment protagonitzat pel món oníric d'un nen que es construeix un univers propi inspirat en l'art del còmic, per al qual crea personatges tan inclassificables com l'heroi Beldar, a qui va donar vida un musculat Joel Joan.

***El espinazo del diablo*, de Guillermo del Toro (2001)**

La venjança de les víctimes

Del Toro va començar amb *El espinazo del diablo* (2001) la seva trilogia sobre la Guerra Civil espanyola, que tingué continuació amb *El laberinto del fauno* (2006). Hi reflecteix un món en guerra i en contínua destrucció on es necessita de la imaginació i dels somnis per poder oblidar, encara que sigui per uns moments, el dolor provocat per l'ambient bèl·lic. A *El espinazo del diablo* hi apareix un nen a qui ofeguen i que es transforma en un fantasma d'aspecte cadavèric, amb un forat al cap d'on surt un fum vermell, que sempre va envoltat d'una atmosfera peculiar. És tot un descobriment cinematogràfic, a més dels fetus amb espina bífida que encara avui impacten creats per DDT Efectos Especiales. L'estil visual de la pel·lícula és fascinant i malaltís, i és un dels seus grans encerts.

El segundo nombre, de Paco Plaza (2002)

Realitat o ficció?

Basat en una novel·la de Ramsey Campbell, *El segundo nombre* és un contundent *thriller* satànic que atrapa l'espectador adult amb el seu to rigorós i la inclusió d'una convincent narració plena d'invocacions. Com a espectadors, anem coneixent què s'amaga sota la seva trama mitjançant el personatge de la seva protagonista i el calvari que li toca viure. DDT Efectos Especiales també ens demostra com es pot simular un nadó acabat de néixer i...

Mar adentro, d'Alejandro Amenábar (2004)

Realitat o ficció?

Quarta realització de l'inefable Alejandro Amenábar, *Mar adentro* es va convertir en tot un fenomen social. Premiada amb l'Oscar al millor film de parla no anglesa, suposa un retrat molt delicat i respectuós a l'entorn de la figura del tetraplègic gallec Ramón Sampedro, i va permetre una interpretació estel·lar de Javier Bardem. Entre els personatges del film, destaca la presència de l'actriu catalana Clara Segura i el seu (fals) embaràs...

LES PEL·LÍCULES DE L'EXPOSICIÓ

Romasanta, de Paco Plaza (2004)

Realitat o ficció?

El valencià Paco Plaza va encapçal·lar aquesta luxosa aproximació al mite de l'home llop produïda pel segell Fantastic Factory, de la productora catalana Filmax. *Romasanta* va suposar la consagració d'aquest jove realitzador i una nova col·laboració amb DDT Efectos Especiales, després del seu primer contacte amb *El segundo nombre* (2002). La laboriosa creació del llop és una de les joies de l'empresa.

Hellboy, de Guillermo del Toro (2004)

El mal

Guillermo del Toro és el màxim responsable, com a guionista i director, d'aquesta luxosa adaptació del còmic de Mike Mignola, protagonitzat per un heroi molt personal, sorgit per fer el mal com a conseqüència de les invocacions del pertorbat Grigori Raputin, però salvat a temps per les Forces Aliades que lidera el professor Broom (John Hurt), creador de l'Institut per a la Investigació Paranormal i de Defensa. Del Toro reuneix part del seu equip de confiança, com el director de fotografia Guillermo Navarro i, és clar, la gent de DDT Efectos Especiales.

Doom, d'Andrzej Bartkowiak (2005)

La venjança de les víctimes

Producció d'acció nord-americana que neix a partir del videojoc *Doom*, d'Id Software. És la quarta pel·lícula dirigida pel realitzador i també director de fotografia polonès Andrzej Bartkowiak. La pel·lícula ens situa a l'estació d'investigació Olduvai, una curiosa instal·lació científica de Mart on s'ha declarat una quarantena de màxim nivell per la qual només s'autoritza que hi entri un esquadró de *marines*. Una de les imatges més impactants té a veure amb un cap completament girat...

La monja, de Luis de la Madrid (2005)

La venjança de les víctimes

Opera prima de Luis de la Madrid, fins aleshores muntador de pel·lícules com *El maquinista*. *La monja* és un film que explica la macabra i múltiple venjança d'una monja fanàtica, assassinada per les noies d'una residència. Amb un aire de pel·lícula de terror americana per a públic juvenil, la cinta conté algunes escenes de fort impacte visual, com la presència fantasmagòrica de la monja del títol, un cos que es crema en qüestió de segons o l'esgarrifosa decapitació d'una de les víctimes.

LES PEL·LÍCULES DE L'EXPOSICIÓ

***Fragiles*, de Jaume Balagueró (2005)**

La venjança de les víctimes

“Vull que *Fragiles* sigui com un murmurí per a les vostres orelles, com un retorçat secret que mai no hauria d’haver estat explicat.”
(Jaume Balagueró)

Realitzada i coescrita juntament amb Jordi Galcerán, *Fragiles* és una de les pel·lícules més ambicioses del cineasta lleidatà Jaume Balagueró. Amant dels espais opressius (en aquest cas, un hospital infantil a punt de tancar les portes) i de fer patir el personatge femení protagonista (la nord-americana Calista Flockhart), Balagueró també s’endinsa en el patiment infantil, en el dolor físic i psicològic d’uns infants desafortunats que viuen condemnats per la seva malaltia o per l’obsessiu egoisme d’un fantasma inquiet. Els aparells ortopèdics amb què camina la jove actriu Ivana Baquero i algú més que no desvelarem (cal veure la pel·lícula) formen part de l’inventari de DDT Efectos Especiales per a aquest relat terrorífic.

***Somne*, d'Isidro Ortiz (2005)**

Realitat o ficció?

Després de l'experiència conjunta a *Jugar a matar* (2003), el realitzador Isidro Ortiz i l'equip de DDT Efectos Especiales es tornaven a reunir per participar en l'experiment d'un grup d'humans que, encapçalats per la neuròloga Andrea (Goya Toledo), s'endinsen en un perillós projecte que vincula els ordinadors amb el cervell humà.

***El laberinto del fauno*, de Guillermo del Toro (2006)**

Introducció

El món imaginari dels infants

El mal

Hi ha pel·lícules que transcendeixen més enllà dels cànons habituals de la trajectòria d'una producció cinematogràfica. *El laberinto del fauno* forma part d'aquest reduït i privilegiat grup de títols que aconsegueixen aglutinar públic, crítica i acadèmics en un mateix espiral de reconeixements. L'horror de la Guerra Civil i el poder de la imaginació infantil conflueixen en un relat màgic, poètic i tenebrós, ple d'imatges convertides en autèntiques icones. Del Toro va signar la seva pel·lícula més rodona i va suposar el punt d'inflexió en la carrera de DDT Efectos Especiales.

***El orfanato*, de Joan Antoni Bayona (2007)**

Realitat o ficció?

El orfanato s'ha convertit en la pel·lícula amb més recaptació de la història del cinema espanyol. Unes de les claus del seu èxit comercial han estat la figura del nen desaparegut i la impactant imatge de l'atropellament. La pel·lícula fonamenta el seu misteri, o la seva fascinació, en els efectes de maquillatge, d'una forma molt similar a les pel·lícules de Guillermo del Toro. El director, Joan Antoni Bayona, ha creat una obra plena de misteri, por i silencis. Bayona ha assolit una pel·lícula plena de misteri i foscor que provoca un neguit perllongat. Una altra vegada, la col·laboració de DDT Efectos Especiales per assolir el resultat final ha estat definitiva. El cadàver atropellat, l'ambientació gòtica i la sensació de claustrofòbia són algunes de les grans bases d'*El orfanato*.

LES PEL·LÍCULES DE L'EXPOSICIÓ

Hellboy II: el ejército dorado, de Guillermo del Toro (2008)

Introducció

Retorn del particular heroi creat per Mark Mignola a través del seu còmic de culte. Aquest gran èxit comercial ens permet recuperar l'univers protagonitzat pel carismàtic ésser vermell, gran amant dels gats, fumador compulsiu de cigars i posseïdor d'un irresistible sentit de l'humor. Al servei de l'ultrasecreta Agència d'Investigació i Defensa Paranormal, Hellboy –novament interpretat per Ron Perlman– s'enfronta al despietat príncep del món subterrani, Nuada, i al seu exèrcit de màquines mortíferes. El món depèn de Hellboy per salvar la seva existència...

APROXIMACIÓ A L'EMPRESA

DDT Efectos Especiales és una empresa de gran prestigi internacional dins el seu camp professional. Fundada l'any 1991 per David Martí, David Alcalde i Tato Pons (per això el nom de DDT), va néixer com un col·lectiu format per joves especialistes d'una faceta molt poc comuna dins l'Estat espanyol, com és la creació d'efectes especials de maquillatge. Amb poc més de vint anys d'edat i espectadors assidus de cinema fantàstic, els dos David i en Tato feien realitat el seu somni, encara que, al principi, el concepte era molta feina i poc reconeixement professional i econòmic.

Durant aquella primera època de la factoria es van adonar que eren molt pocs els professionals especialitzats en aquesta matèria i els ingressos no eren suficients, per la qual cosa van optar per crear una escola d'efectes especials. Així es donava el tret de sortida a l'escola Screaming, per on van passar una trentena d'alumnes que es van formar en l'art de maquillar i en la creació de pròtesis.

Screaming va tenir vigència des de l'any 1992 fins al 1994. Un d'aquells insignes alumnes responia al nom de la molinenca Montse Ribé, el talent de qui no va passar desapercebut pels seus professors, que no van dubtar a contractar-la com a col·laboradora, fins que més tard es convertiria en sòcia i supervisora de l'empresa, càrrec que ocupa actualment al costat d'un dels esmentats fundadors, el seu company, David Martí.

L'any 1997 suposa un punt d'inflexió en l'obra de **DDT Efectos Especiales**, ja que van ser escollits per crear el maquillatge per a dos anuncis publicitaris que els van aportar bons beneficis

i prestigi: el del cotxe Citroën Saxo, directament inspirat en la pel·lícula *Abierto hasta el amanecer* (Robert Rodríguez, 1996), i el de la cervesa Estrella Damm, ubicat en un bar inspirat en la taverna galàctica de *La guerra de las galaxias* (George Lucas, 1977) i protagonitzat per una colla d'extraterrestres –creats a través de la combinació entre animatrònics i maquillatge– que cantaven al compàs del tema "... a happy happy world". L'èxit i la repercussió d'aquelles obres van provocar una clara predisposició a treballar en el món de la publicitat de forma pràcticament exclusiva.

Però només un any després, **DDT Efectos Especiales** no pot rebutjar la possibilitat de fer el salt al cinema i debuta mitjançant l'*opera prima* del realitzador lleidatà Jaume Balagueró, la pel·lícula *Los sin nombre* (1999), que els va permetre descobrir les grans possibilitats cinematogràfiques i tot un catàleg de marca. Per aquella època també treballaven a les ordres d'un altre jove i debutant director, l'antic crític de cinema Daniel Monzón, amb qui coincidirien gràcies al film d'aventures fantàstiques *El corazón del guerrero* (1999), protagonitzat per Joel Joan, entre d'altres. A partir d'aleshores, DDT Efectos Especiales va adquirint noves experiències i la seva reputació no para de créixer, fins al punt que la feina es comença a acumular, ja que també treballen per a produccions com *La mujer más fea del mundo* (Miguel Bardem, 1999), *La comunidad* (Álex de la Iglesia, 2000), *Lucía y el sexo* (Julio Medem, 2001) o *El espinazo del diablo* (Guillermo del Toro, 2001), la primera col·laboració amb el director mexicà amb qui pocs anys després aconseguirien assolir la glòria professional. Per aquella època, DDT Efectos Especiales també iniciava les seves

col·laboracions, poc després assídues, amb el segell Fantastic Factory, una divisió de la productora i distribuïdora Filmax, especialitzada en cinema fantàstic.

Amb l'inici del nou segle, **DDT Efectos Especiales** s'endinsa en projectes cada vegada més ambiciosos, com la col·laboració amb La Fura dels Baus i la pel·lícula *Faust 5.0* (Álex Ollé, Isidro Ortiz i Carlos Padrís, 2001) o la nova, i aquesta vegada internacional, pel·lícula de Balagueró, *Darkness* (2002). També treballen al costat de Pedro Almodóvar amb *Hable con ella* (2002), per a la qual confeccionen la famosa vagina gegant per on penetra el personatge interpretat per l'actor Fele Martínez. És un època de maduresa i els treballs cinematogràfics es combinen amb noves propostes de publicitat.

Poc després, el mexicà Guillermo del Toro els ofereix treballar en una producció de gran estudi nord-americà, *Hellboy* (2004), gràcies a la qual poden lluir tot el seu potencial sense restriccions.

Malgrat que ja havien estat reconeguts per l'Acadèmia del Cinema Espanyol amb premis Goya per *Frágiles* i *El laberinto del fauno*, el dia 25 de febrer de 2007 és un dia clau i decisiu en la trajectòria de **DDT Efectos Especiales**: és el dia en què els actors Jack Black, Wil Ferrel i John C. Reilly van pronunciar el nom de Montse Ribé i David Martí al bell mig del Kodak Theatre de Los Angeles, on se celebrava la 79a edició dels premis cinematogràfics per excel·lència, els premis Oscar. El seu meticulós treball, gòtic i poètic, format per imponents faunes, tenebrosos homes pàl·lids, escabroses

plantes màgiques i altres espècies van enlluernar la poderosa maquinària hollywoodiana, que es va lliurar als seus peus i els va fer mereixedors d'un Oscar que serveix per reconèixer la feina d'aquests joves especialistes que no tenen res a envejar als millors tècnics de qualsevol cinematografia.

No hi ha dubte que *El laberinto del fauno* és, doncs, la pel·lícula clau en la trajectòria d'aquests creadors de somnis (o malsons) i sempre tindran Guillermo del Toro com a principal avalador del seu treball. Però quan semblava que amb la màgica cinta del carismàtic director mexicà ja havien assolit el seu sostre professional, apareix un altre debutant i els ofereix de participar en els efectes especials d'una pel·lícula que, amb molt poc temps, es converteix en un altre autèntic fenomen social, el film de terror *El orfanato* (Joan Antoni Bayona, 2007), amb el qual tornaran a coronar-se amb un nou Goya.

Darrerament han estat treballant a Malta en un ambiciós projecte, de títol *Agora* (2008), que suposa la nova col·laboració amb el director Alejandro Amenábar després de l'experiència de *Mar Adentro* (2004).

QUI SÓN?

David Martí, nascut a Barcelona l'any 1971.
Dissenyador, escultor i maquillador
Responsable del Departament d'Efectes Especials de Maquillatge
FX i Animatrònics de DDT Efectos Especiales, companyia
especialitzada en la creació d'efectes especials, dirigida i fundada
per ell mateix l'any 1991, amb seu a Barcelona.

Montse Ribé, filla de Molins de Rei, nascuda l'any 1972.
Escultora i dissenyadora de maquillatge
Copropietària de l'empresa DDT Efectos Especiales

Dades de contacte
Telèfon i fax: 93 303 38 36
ddt@ddtsfx.com
david@ddtsfx.com

AGRAÏMENTS

A Montse Ribé i David Martí per la seva il·lusió, entusiasme i paciència, com també a tota la resta de l'equip de **DDT Efectos Especiales**, especialment a Juan Serrano; a Filmax, per la generosa cessió de pel·lícules; a Mar Targarona, de Rodar y Rodar, i Anna José, per les seves idees, i a tot l'equip del Festival de Cine de Terror de Molins de Rei per la seva empenta i col·laboració.

